

Hoogheemraadschap van

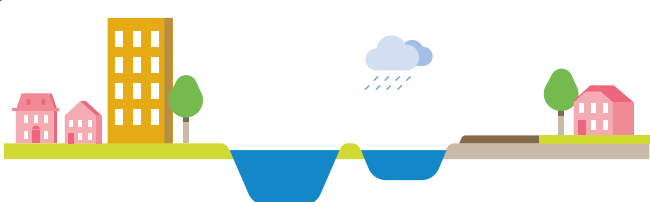
Rijnland

Leven met water

Een handreiking voor de
verkiezingsprogramma's
voor de gemeenteraad

Samen met u en andere partners streeft Rijnland
naar een klimaatbestendige leefomgeving,
waarin we ook in de toekomst nog veilig en
gezond kunnen wonen, werken en genieten.

Water
en Bodem
Sturend

Gemeente en waterschap: samen sterk!

Als gemeente werkt u volop aan een
toekomstbestendige leefomgeving voor inwoners en
ondernemers. Uw gemeente staat voor pittige opgaven
en ruimtelijke keuzes rondom woningbouw, energie,
landbouwtransitie, economie, mobiliteit, bereikbaarheid
en de kwaliteit van de leefomgeving. Het is belangrijk
dat hierbij ook rekening wordt gehouden met de
effecten van klimaatverandering. Dus woningen
bouwen op verstandige locaties waar het ook over 100
jaar nog prettig wonen en goed ondernemen is. Zoveel
mogelijk natuurlijke oplossingen in de ruimtelijke
inrichting, waarbij er ruimte is voor water. En dat in
een gebied dat voor 90% onder zeeniveau ligt en
beschermd wordt door dijken.

Maar ook werken we graag samen met de gemeenten
voor het afkoppelen van hemelwater, zodat zuiveringen
efficiënter kunnen werken. Daarnaast ziet Rijnland
kansen in samenwerking voor rioolwater, om samen
met gemeenten riooloverstorten en ongerioleerde
lozingen aan te pakken.

Klimaatbestendig bouwen. Het moet en het kan!

Samen staan we als overheden voor de
ruimtelijke en maatschappelijke uitdaging.
Daarom vinden we het ook belangrijk dat
we al in de eerste fase van ruimtelijke
visie- en planvorming met uw gemeente
aan tafel zitten. Rijnland kan vroegtijdig
adviseren bij locatiekeuzes en
klimaatbestendige inrichting.

**We hebben negen concrete aanbevelingen voor de
thema's wateroverlast, overstromingen, droogte, hitte,
en natuurinclusief bouwen. U kunt er mee aan de slag!**

Ruimte voor een waterrobuuste inrichting

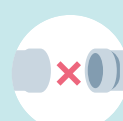
Houd bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening met
gebiedskenmerken en klimaatverandering, vooral voor
vitale en kwetsbare functies. Vermijd nieuwbouw in
kleine diepe polders en op veenbodems vanwege hoge
beheer- en onderhoudskosten.

Zorg voor voldoende waterberging en opvangcapaciteit
om schade bij hevige neerslag te voorkomen. Richt
de openbare ruimte in met natuurlijk groen en
slimme maatregelen zoals waterbergende straten en
waterbuffers. Stimuleer ook private maatregelen zoals
groenblauwe daken, regentonnen en tegels uit tuinen.

Reserveer vijf tot tien procent van diepe polders voor
waterberging, bij voorkeur in de diepste delen. Hier is
geen nieuwe bebouwing toegestaan, tenzij het niet ten
koste gaat van het waterbergend vermogen. Bijvoorbeeld
voor hergebruik tijdens droogte.

Droogtebestendige inrichting

Stem de inrichting van het plangebied af op verwachte
grondwaterstanden en beschikbaarheid van zoetwater
tijdens droogte. Voorkom schade aan bebouwing, wegen,
groen en vitale functies bij langdurige droogte.

Zorg ervoor dat de bebouwde omgeving tijdens hitte
een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving blijft, met
voldoende schaduw en koele plekken op loopafstand.
Minimaal de helft van alle oppervlakken moet
warmtewerend of verkoelend zijn om opwarming in
stedelijk gebied te verminderen.

Schoon, gezond en natuurlijke inrichting

Geef bij de versterking van biodiversiteit de voorkeur
aan ecologische, natuurlijke en klimaatadaptieve
maatregelen boven technische oplossingen. Bij nieuwe
plannen en wijk reconstructies is er een unieke kans om
voldoende groen te realiseren (streefbeeld 30%), een
blauwgroen netwerk te realiseren en de natuurgebieden
te verbinden.

De Kader Richtlijn Water vraagt óók van de gemeenten
om maatregelen te nemen die zorgen voor schoon water.
Schoon en leefbaar water vormt een grote kwaliteit in de
leefomgeving in samenhang met groen.

Bodemdaling afremmen

Om bodemdaling te remmen en de uitstoot van
broeikasgassen te reduceren wordt de grondwaterstand
in veenweidegebieden in de toekomst verhoogd. Dit
kan gevolgen hebben voor het huidige landgebruik en
daarmee aanleiding zijn voor het toekennen van nieuwe
functies. Ook bij ontwerp, inrichting en aanleg van
nieuwbouwlocaties moet rekening worden gehouden
met bodemdaling en kosten voor beheer en onderhoud
op de lange termijn. Drijvende woningen kunnen daarbij
een oplossing zijn. Voor bestaand stedelijk gebied is het
van belang om funderingsrisico's in beeld te brengen en
om samen met mede-overheden en bewoners te kijken
naar hoe funderingsschade voorkomen of uitgesteld kan
worden.

Benut de mogelijkheden van aquathermie (warmte en koude uit oppervlaktewater, afvalwater en drinkwater) bij de overstap naar duurzame warmtebronnen.

Aquathermie kan voorzien in bijna 60% van de warmte-
en koudevraag in Nederland.

Kijk ook op
rijnland.net

Contact

Mocht uw partij nadere informatie nodig
hebben om water een passende plek te geven
in uw verkiezingsprogramma, dan zijn wij
graag bereid u verder te informeren.
Neem contact op met bestuur@rijnland.net
o.v.v. gemeenteraadsverkiezingen of met
uw partijgenoot in ons **algemeen bestuur**.

Wij wensen u veel succes met uw campagne!